Jüdische Pester Zeitung.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאטט ערשיינט
דרייאמאל וואכענטליך
מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג,
אונד קאסטעט
פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גילדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 „ „ „
פיערטעליאהר 2 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.

פירס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גילדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול' אונד 50 קר' ע.-וו.
פיערטעליאהר 2 „ „ 75 „ „ „

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריען
אונד דער פרענומעראציאנס-טערמין
בעגיננט מיט דעם ערשטשאנגע דעס
ערסטען בלאטטעס.

דיא רעדאקציאן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאססע נו' 1.
וויהין מאן אויך דיא פרענומעראציאנסגעלדער צו זענדען בעליעבע.

Nr. 73, אכטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג א תמוז ה'ת'ר'ל'ו'. | Pest, den 23. Juni 1876.

פאליטישע איבערזיכט.

דיעזע וואכע האבען וויר קיינע סילטאנס-אבזעטצונגס-, קיינע סילטאנס-זעלבסטמארד- אונד קיינע מיניסטער-מארד-געשיכטען צו פערצייכנען; מאן מאכט יעטצט אין קאנסטאנטינאפעל ראסטשטונדע — אונד ווארטעט דען סערבישען טאנץ אב. דער סערבישע קריעגס-טאנץ זאלל איך באלד לאזגעהען. עס איזט בערייטס איינע ערוויעזענע טהאטזאכע, דאס דיא סערבישען שטאאטס-מעננער ניכט נור אן קיינע אבריסטונג דענקען, זאנדערן פיעלמעהר דיא פאללענדונג דער קריעגס-ריסטונגען טראטץ איהרער פאללקאממען לעערען קאססען איף דאס אייפריגסטע בעטרייבען. דער סערבישע געזאנדטע, דער זיך עבען יעטצט נאך קאנסטאנטינאפעל בעגיבט, ווירד דעם נייען סילטאן עהער איינע קריעגס- אלס איינע פריעדענס-ערקלערונג אבגעבען.

איינע געסטערן פריה היער איינגעטראפפענע וויענער דעפעשע מעלדעט: דעם גראפען אנדראשי זינד איס סערביען בעאונרוהיגענדע נאכריכטען צוגעקאממען. דער סערבישען רעגיערונג איזט עס שאן לאנג צו ווארטען אונד זיא ווילל אים יעדען פרייז לאזשלאגען. דיא סערבישע ארמעע איזט אים קריעגס-מארשע שאן צו וויט פארגעשריטטען, סערביען האט אללעס איף דיעזען קריעג געזעטצט אונד זיינע גאנצע צוקונפט שטעהט איף דעם שפיעלע.

דאס היטיגע פאליטישע טאגעס-געשפרעך דרעהט זיך יעטצט נור אים דיא רייבונגען צווישען רוסלאנד אונד ענגלאנד. אין דער אבזעטצונג אונד אים טאדע דעס סילטאנס אבדול אציין ערבליקט מאן איינען זיעג ענגלאנדס, אונד אין דער ערמארדונג דער נייען טירקישען מיניסטער ערבליקט מאן איינען געגען-זיעג רוסלאנדס. דיא „נייע פרייע פרעססע" בריגנט יעטצט איינע געשיכטליכע דארשטעללונג דער לעטצטען פאליטישען פארגענגע, וועלכע וויר נין היער פאלגען לאססען, טראטצדעם דא מאנכע איינצעלהייטען אינזערען לעזערן בערייטס בעקאנט זינד:

דאס דיא טירקיא אין זעהר קורצער צייט איינע גאנץ נייע געשטאלט ערהאלטען האט — אלל דאס איזט דורך דיא רוססישע ערארבערונגס-פאליטיק בעווירקט ווארדען. אהנע דיעזע טריילאזע פאליטיק רוסלאנדס ווערען דיא גראססען עראייגניססע אין קאנסטאנטינאפעל ניע איינגעטרעטען. אבדול אציין ווירדע איך היטע נאך איף זיינעם טהראנע זיטצען; פאן איינעם מיניסטער-מארדע ווירדע קיינע רעדע זיין, ווען דיא רוססישע רעגיערונג איינע „עהרליכערע" פאליטיק בעפאלגט העטטע. נין בריכט מאן זיך דען קאפף דאריבער, אב אבדול אציין איינען זעלבסט-מארד פעראיבט האבע, אדער אב ער פאן פרעמדער האנד געטאדטעט ווארדע. איך דאריבער דענקט מאן נאך, וויא דענן איין זאלך' אינערהארטער מיניסטער-מארד אין קאנסטאנטינאפעל פעראיבט ווערדען קאננטע! שאדע אים דאס פיעלע נאכדענקען. זאגען וויר עס אפפען העראיס, דאס פיר דאס געשעהענע רוסלאנד אללין פעראנטווארטליך איזט. דורך זיינע טריילאזע פאליטיק מוססטע אלל דיעס איינטרעפפען.

בליקען וויר דאך איינמאל צוריק! בעטראכטען וויר גענויא דיא ענטוויקעלונג דער פערהעלטניססע איף טירקישעם געביעטע ביז איף דען היטיגען טאג! אין דער הערצעגאווינא אונד באסניען בילדעטע זיך איין אויפשטאנד; אין סערביען אונד אין מאנטענעגרא ריסטעטע מאן צים קריעגע. ווער האטטע דא דיא האנד אים שפיעלע? קיין אנדערער אלס רוסלאנד, וועלכעס דאריף גערעכנעט האטטע, ביי דיעזער געלעגענהייט, אונטער דעם פארוואנדע דער בעפרייאונג דער סלאווען פאם טירקישען יאכע, דיא טירקיא צו ערארבערן. דא וואללטע גראף אנדראשי דיא בערעכנונג דער רוסישען רעגיערונג דאדורך פערנייטעלן, אינדעם ער פריעדענס-ראטה-שלעגע פערפאססטע. דיא רוססישע רעגיערונג בעאיילטע זיך, דיעזע ראטה-שלעגע גוטצוהייסען, דאמיט דיא וועלט גלויבע, דאס איך זיא דען פ ר י ע ד ע ן אנשטרעבע. דא אללע אייראפעאישען מעכטע דיא אנדראשי'שען ראטה-שלעגע אינטערשטיטצטען, האט איך דער סילטאן דיעזעלבען אנגענאממען אונד וואר ערנסטליך בעשטרעבט, אין זיינעם רייכע זאלכע פערבעססערונגען איינציפיהרען, דאס דיא סלאווישען פאלקער קיינע אורזאכע צור אונציפריעדענהייט האבען זאללען. —

אללעס ווערע נין אין ארדנונג געוועזען. אבער רוסלאנד גאב טראטצדעם זיינע רעכנונג ניכט איף. עס העטצטע אונד אונטערשטיטצטע דיא אויפשטענדישען אים געהיימען, וועסהאלב דיעזע מיט דען אנדראשי'שען ראטה-שלעגען זיך ניכט צופריעדענשטעללטען.

פירסט גארטשאקאף, דער שפיטצפינדיגסטע שטאאטסמאנן רוסלאנדס, וויעז נין דאריף הין, דאס דורך דיא אנדראשי'שען פארשלעגע דער פריעדע איף טירקישעם געביעטע ניכט הערגעשטעללט ווירדע. ער פערפאססטע דאהער זעלבסט נייע בעשטיממונגען, וועלכע איינע פערניכטונג דעס טירקישען שטאאטעס צים צוועקע האטטען. מיט זיינער פפיפפיגקייט בראכטע ער עס דאהין, דאס וועהרענד דער בערלינער בעראטהונגען ניכט בלאס אנדראשי, זאנדערן איך ביסמארק זיך פאן איהם פאפפען ליעס. דיעזע געשיקטען שטאאטס-מעננער ליעסען זיך דאצי פערלייטען, דיא פערניכטונגס-פלאנע, דיא גארטשאקאף ענטווארפען האט, אלס איהרע „אייגענען" בעשליססע דען איבריגען אייראפעאישען מעכטען מיטציטהיילען. — פראנקרייך אונד איטאליען, וועלכע אונטער דיעזען בעשליססען איך דיא אונטערשריפטען „אנדראשי" אונד „ביסמארק" ערבליקטען, פאסטען פערטרייען אונד שלאססען זיך דענזעלבען אן. אינצווישען העטצטען רוססישע אגענטען דיא אויפשטענדישען, וועהרענד דער רוססישע געזאנדטע איגנאטיעף אין קאנסטאנטינאפעל זעלבסט דיא טירקישע רעגיערונג ביי דער נאזע הערומפיהרטע. אבדול אציין וואר אין דען הענדען דעם איגנאטיעף וויא איין „אבגעריכטעטער אפפע", דער דאס טהוט, וואס איהם בעפאהלען ווירד.

נין רעכנעטע רוסלאנד איף איין גאנץ געוואננענעס שפיעל. עס האפפטע, דאס אבדול אציין זעלבסט אים דיא אונטערשטיטצונג רוסלאנדס ביטטען ווערדע. אין דיעזעם פאללע העטטע רוסלאנד גאנץ גוט אין קאנסטאנטינאפעל איינריקען קאננען, אונטער דעם פארוואנדע, ער מיססע דען אבדול אציין, דעססען לעבען אין געפאהר שוועבע, צו בעשיטצען זוכען. דא דיעזעס איינריקען אין דיא טירקישע הויפטשטאדט איף דאס אנזוכען אבדול אציין געשעהען ווערע, זא העטטע וואהל קיינע אייראפעאישע מאכט דאס רעכט, היגעגען איינע איינווענדונג צו ערהעבען. העטטע רוסלאנד אבער איינמאל איך נור איינען פוס אין קאנסטאנטינאפעל, דאנן ווירדע עס זיך דיא פייסט פאלל געלאכט האבען. — ניעמאנד ווירדע דען ווילדען בערען אים דיעזער נייען שטעללונג פערדרענגען קאננען. דאס וואר דיא רעכנונג רוסלאנדס, וועלכעס דער מיינונג וואר, קאנסטאנטינאפעל בערייטס אין זיינער געוואלט צו האבען.

אללין איך דער ענגלישע געזאנדטע אין קאנסטאנטינאפעל שליעף ניכט. ער בעמערקטע דען שטרייך, דען רוסלאנד דא שפיעלען וואללטע. ער זאה פערנער, דאס אבדול אציין זא פערבלענדעט איזט, דאס איגנאטיעף מיט איהם נאך בעליעבען שאלטען אונד וואלטען קאנן. דא דורפטע ניכט לענגער געצאגערט ווערדען. אים דען פערבלענדעטען סילטאן אונד אים פערנער דען טירקישען שטאאט פאר רוססישען פערגעוואלטיגונגען צו רעטטען, גאב עס נור איין מיטטעל: דיא אבזעטצונג דעם אבדול א צ י ן! דער ענגלישע געזאנדטע זעטצטע אלל' דאס אין וועניגען שטינדען דורך אונד דיא רוססישע רעכנונג איזט צו וואססער געווארדען!

דאס אבדול אציין נין ניכט מעהר לעבט — ווער וויים, אב איך ניכט דיעס דורך רוססישע אגענטען געשעהען איזט, אים דאס פאלק געגען דיא נייע, ענגליש-פריינדליכע רעגיערונג צו העטצען! דאס פאן דען נייען מיניסטערן צוויא ערמארדעט אונד איינער פערוואונדעט ווארדע — ווער וויים, אב איך דיעס ניכט איף פעראנלאססונג ר ו ס ל א נ ד ס געשעהען איזט, אים דיא נייע רעגיערונג, דיא פאן דער רוססישען פאליטיק ניכטס וויססען מאג, אים דער וועלט צו שאפפען! דאס נינמעהר אונטער דען טירקישען סאלדאטען זעלבסט איינע רעוואליציאן געגען דיא נייע רעגיערונג זיך ערהעבט — אהנע צווייפעל האט איך היעביי רוסלאנד דיא האנד אים שפיעלע. רוסלאנד שטרעבט נעמליך, דען נייען סילטאן מוראד צו פאללע צו ברינגען. אן יוסוף איצעדין העטטע עס וואהרשיינליך איינען מאנן, דער זיך פאן איינעם איגנאטיעף, גאנץ וויא זיין פאטער, איינע „נאררען-קאפפע" אייפזעטצען ליעסע.

מאן זיעהט אים אלל' דעם, וויא רוסלאנד ביזהער גערעכנעט האט! מאן זיעהט פערנער, דאס עס איך יעטצט זיינע רעכנונג ניכט פאללען לאסט. ווענן דאהער דיא טירקישע רעגיערונג דאריף דרינגט, דאס איגנאטיעף קאנסטאנטינאפעל פערלאססע, זא איזט זיא געוויס אין פאללעם רעכטע. דיעזער רוססישע אינטריגע-שטיפטער פערדיענט געוויס ניכטס אנדערעס, אלס איינען שמעהליכען — לייף-פאס!

פערשיעדענע נייאינקייטען.

*(מ י נ י ס ט ע ר - ו ו ע כ ס ע ל.) דא דער געמיינזאמע קריעגס-מיניסטער בעראן פאן קאללער היער אין דען דעלעגאציאנס-זיטצונגען ניכט ערשיענען וואר, זא דאכטע זאגלייך יעדערמאנן דאראן, דאס דערזעלבע פאן זיינער שטעללע צוריקטרעטען ווילל. דעסהאלב האט ער זיך איך מיט דער פערטהיידיגונג דעס קריעגס-באדשעט'ס ניכט מעהר אבגעבען וואללען. נין מעלדעט דאס אמטס-בלאטט, דאס באראן קאללער ווירקליך בערייטס פאן זיינער שטעללע אלס געמיינזאמער קריעגס-מיניסטער צוריקגעטרעטען איזט. אן זיינער שטעללע

דערן, וועלכע דיא שילער בעצאהלען, מינדעסטענס צום טהיילע בעפֿריעדיגט ווערדען. אללײן דא קײנע קולטוס-שטייערן אײנלויפֿען, זאָ ווערדען דיא שולגעלדער הערגענאָממען, אום דען „חזן“ דען „שוחט“, דען „שמש“ אונד דיא „באָר-קנאבען“ צו בעצאהלען. דיא געמײנדע איזט אין דיעזעם אויגענבליקע אָהנע פֿאָרשטאנד. דיא נייא-וואהל דעם פֿאָרשטאנדעס העטטע שאָן אנפֿאנגס אפּריל שטאטטפֿינדען זאָללען; אללײן דיעזע נייא-וואהל אונטערבליעב ביז אויף דען הײטיגען טאג אונד צוואר אױס צווײא גרינדען: 1) וויל דער פֿריהערע פֿאָרשטאנד נאָך קײנע רעכענשאַפֿט אבגעלעגט האט אונד 2) וויל דיא געמײנדע-קאססע זאָ שרעקליך לעער איזט, דאס קײן מענש אין סעגעדין אונטער זאָלך' טרויריגען אומשטענדען דאס פֿאָרשטעהעראמט איבערנעהמען מאג. — איבריגענס האט עבען דער פֿריהערע פֿאָרשטאנד דיא שולד, דאס דיא פֿערווירונג אין סעגעדין זאָ גראָס געוואָרדען איזט. לויט דען דאָרטיגען שטאטוטען איזט נעמליך דער פֿאָרשטאנד פֿערפֿפֿליכטעט, יעדען מאָנאט אײנמאל דיא רעפּרעזענטאנץ אײנצובערופֿען, דאמיט ער איבער דען שטאנד דער געמײנדע בעריכט ערשטאטטע אונד פֿאָרשלעגע צור פֿערבעססערונג דער געמײנדע-פֿערהעלטניססע אײנברינגע. דער פֿאָרשטאנד האט יעדאָך וועהרענד 2½ יאהרע דיא רעפּרעזענטאנץ בלאָס צ ו ו ײ מ א ל אײנבערופֿען. ניעמאנד וואוסטע דאהער, דאס עס אום דיא געמײנדע-קאססא זאָ שלעכט בעשטעללט זײא. נון איזט עס זאָ וויט געקאָממען, דאס דיא געמײנדע זאָ עבען וועגען הויז-צינזעס ע ק ס ע ק ו ו י ר ט וואורדע. אנדערע עקסעקוציאָנען וועגען גראָססערער שולדען דער געמײנדע זינד בעפֿאָרשטעהענד. דיא געמײנדע פֿאָר דעם פֿאללינגען אונטערגאנגע צו רעטטען, געהט מאן יעטצט „פֿאָן הויז צו הויז“, אום פֿרײוויללינע שפּענדען צו זאממעלן. — זאָ זיעהט'ס אין ס ע ג ע ד י ן אויס! וואס קאנן מאן זיך ערסט פֿאָן דען קלײנען ארמען געמײנדען דענקען, דיא געוויס נאָך ווענינער אים שטאנדע זינד, דיא געלד-מיטטעל צור ערהאלטונג דער סינאגאָגע, דער שולע אונד דער פֿיעלען בעאמטען אײפֿצוטרײבען! בײא זאָלך' יאממערפֿאָללען צושטענדען וועדע עס געוויס אם בעסטען, וועגן מאן דען אונגאריש-איזראעליטישען שולפֿאָנד גאנץ אײנפֿאך אונטער דיא געמײנדען פֿערטהײלען וויררע. וואס דאנן מיט דעם ראבבינער-סעמינאר געשעהען ווירדע? נון, דער אונגארישע שטאאט האט זיך אויך ביז הײטע אָהנע ראבבינער סעמינאר בעהאָלפֿען. האָפֿפֿענטליך ווירד דערזעלבע אויך קינפֿטיגהין בעשטעהען קאָננען — אויך אָהנע ראבבינער-סעמינאר!

* (ק א י ז ע ר - צ ו ז א מ מ ע נ ק י נ פֿ ט ע.) דיא בעגעגנונג דעם רוסישען קאיזערס מיט דעם קאיזער פֿאָן עסטערדייך ווירד ערסט אם 8. יולי אויף דעם שלאָססע רייכשטאדט אין באָהמען שטאטטפֿינדען. בײא דיעזער געלעגענהײט ווירד אויך אונזער קאיזער אין פּראג דיא קאיזערין מאריא אננא (דיא פֿרייא פֿאָן פֿערדינאנד) בעזוכען. — אם 20. יוני איזט ערצהערצאָג אלבערט אין עמס אײנגעטראָפֿפֿען, וואָ ער אם באהנהאָפֿע פֿאָם דײטשען קאיזער הערצליך עמפּפֿאנגען וואורדע. — דער קאיזער פֿאָן רוסלאנד איזט בערייטס אם 18. יוני פֿאָן עמס נאָך יוגענהײם אבגערייזט.

* (ד ע ר א ו נ ג א ר י ש ע ר י י כ ס ט א ג) וואורדע געסטערן געשלאָססען. ביז צום 28. סעפּטעמבער ווערדען קײנע רײכסטאגס-זיצונגען אבגעהאלטען ווערדען.

* (ד י א ו ו א ה ל - ר ע ו ו א ל ו צ י א ָ ן א י ן ב ע ל ג י ע ן), וואָריבער וויר אין פֿאָריגער נוממער בעריכטעטען, איזט צו גונסטען דער גײסטליכקײט אויסגעפֿאללען. טראָטץ אללער אנשטרענגונגען דער פֿאָרטשריטטס-פּארטײא האבען בײא דען רײכסטאגס-וואהלען דאָך יענע געזיענט, וועלכע פֿאָן דער ג ײ ס ט ל י כ ק ײ ט אינטערשטיטצט וואורדען. דיא ערביטטערונג אונטער דען פֿאָרטשריטטס-מענגערן, וועלכע דאס געגענווערטיגע, גײסטליכ-פֿרײנדליכע מיניסטעריאום שטירצען מאָכטען, איזט נאטירליך אײנע גרענצענלאָזע.

* (ג ר א ָ ס ע א י ב ע ר ש ו ו ע מ מ ו נ ג ע ן א י ן ג א ל י צ י ע ן.) אויס לעמבערג ווירד פֿאָם 19. דיעזעס איבער אונגעהײערע איבערשוועממונגען טעלעגראַפֿירט. זאָ זינד אין באָריסלאוו דיא נאַפֿטא-גרובען (פּעטראָלעאום-גרובען) גענצליך איבערשוועממט, וואָבײא פֿיעלע ארבײטער אומקאָממען. — צווישען סטרי אונד דראָהאָבײן איזט דער פֿערקעהר אויף דער אײזענבאהן אינטערבראָכען, וויל דער וועג פֿאָן דען וואססערפֿלוטהען צערשטאָרט וואָרדען איזט. אויך דיא גראָסע בריקע בײא סטאניסלוי שטעהט אין געפֿאהר, פֿאָרטגעריססען צו ווערדען.

* (א ו י ס ז י ע ב ע נ ב י ר ג ע ן), נאמענטליך אים דער געגענד אום דיא אָסטבאהן, ווערדען גראָסע איבערשוועממונגען געמעלדעט. אויף דער שטרעקע רעוו-בראטקא אונד אויך בײא ערקעל אונד העגיעשפֿאלוו וואורדען אללע אײזענבאהן-ארבײטען צערשטאָרט. דער פֿראכט-פֿערקעהר מוססטע אײנגעשטעללט ווערדען.

נ ײ ע ס ט ע ס.

אײנע הײטיגע דעפּעשע מעלדעט: נאכריכטען אויס יוגענהײם (וואָ זיך יעטצט דער רוסישע קאיזער בעפֿינדעט) שילדערן דען קאיזער אלעקסאנדער אלס זעהר ע ר מ י ד ע ט. ער איזט אויך ר ע ג י ע ר ו נ ג ס - מ י ד ע אונד וויא עס הײסט, ווירד דיא וועלט באלד פֿאָן זײנער א ב ד א נ ק ו נ ג איבעראשט ווערדען. — פֿערנער ווירד בעריכטעט, דאס דער יעטציגע רוסישע געזאנדטע אין קאָנסטאנטינאָפּעל אבדאנקען מוס.

ב ר י ע פֿ ע ד ע ר ר ע ד א ק צ י א ָ ן.

העררן מ' ג ל י ק א י ן א ל ב א: דיא קאָרטע פֿאָן אײראָפּא זאממט דעם נאמענס-פֿערצײכניססע אללער אונגארישען דעפּוטירטען קאנן יעדער פּרענומעראנט אויף פֿערלאנגען אונענטגעלטליך צוגעשיקט בעקאָממען; זיא אבער האבען דאס בערייטס פֿאָרײגעס יאהר אלס בײלאגע צו נו' 71 ערהאלטען. זאָללטען זיא אינדעססען דאס פֿערלאָרען האבען, זאָ זינד וויר בערייט, איהנען אײן אנדערעס צו שיקען.

געשעפֿטסבעריכט

ו ו ײ צ ע ן פער סעפּטעמבער-אָקטאָבער 10.12—10,20 גולדען. —

ק א ָ ר ן פער סעפּטעמבער-אָקטאָבער 8,15—8,25 גול.

ה א פֿ ע ר פער הערבסט 6.80—6,94 גולדען. —

קוקורוץ פער יוני 5·75 — 5,85 גולדען. — פער יולי-אויגוסט 5,80— 5,90 גולד. אללעס פער מעטערצענטנער.

ר ע פּ ס. קאָהל-רעפּס פער אויגוסט-סעפּטעמבער 16,75— 17 גולדען. באנאטער פער יולי-אויגוסט 15½ — 15⁷/₈ גולד.

וו י ע נ ע ר פּ ר ײ ז ע.

פּ ע ט ר א ָ ל ע א ו ם 20,50—20,75 גול. אללעס פער 100 קילאָגראַמם.

ל ײ נ א ָ ל 36 גול' פער 100 קילאָגראַמם.

ר י ב א ָ ל 43,50—44 גולדען, פער 100 קילא.

ש פּ י ר י ט ו ס 30,75—31 גולדען צו 10'000 ליטער-פּערצענט. —

וו י ע נ ע ר ש ל א ַ כ ט - פֿ י ע ה מ א ר ק ט. דער אויפֿטריעב אויף דעם וויענער שלאַכט-פֿיעהמאַרקטע אם 19-טען ד. מ. בעטרוג 2680 שטיק, דאָפֿאָן וואָרען 1243 אונגארישע, 1373 פּאָלנישע אונד 64 דײטשע, אונד דאָרונטער — ווײדע-אָכסען. — דאס געשעפֿט וואר גוט, דיא פּרײזע שטעללטען זיך פער 100 קילאָגראַמם: אונגארישע אָכסען 51 — 56 גולדען, פּאָלנישע 55- 58 גולדען, דײטשע 54 —63 גולדען.

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטעור: מאיר ברי"ר רייז.

ק א ָ נ ק ו ר ז.

אין באלמאז אויוואראש (סאַבאָלטשער קאָמיטאט, בײא דעברעצין) איזט דיא שטעללע אײנעס ש"ץ ומ"ץ מיט ראש חודש חשון הבע"ל צו בעזעטצען. יעהרליכעס געהאלט 400 גולדען נעבסט פֿרײער וואָהנונג: — רעפֿלעקטירענדע מיססען גוטע בעלי תפלה, גוטע בעלי קורא בתורה זײן, אונד מיט קבלה אויף שחיטה ובדיקה אונד התרה אויף פסקנן איסור והיתר פֿאָן אנערקאנגטען אָרטהאָדאָקסע ראבבינען פֿערזעהען זײן. אויך האָבען זיא דיא מאטריקען אין אונגארישער שפּראכע צו פֿיהרען, אונד לענגסטענס ביז הצי אליל צום פּראָבעפֿאָרטראג צו ערשײנען. רײזעקאָסטען ווערדען נור דעם אקצעפּטירטען פֿערגיטעט.

ד ע ר פֿ א ָ ר ש ט א נ ד.

קורז-טאבעללע פֿאָם 20. יוני.

ג ע ל ד - ק ו ר ז

	פל.	קר.
ווילבער-אַגיא	102	50
דוקאַטען	5	79
עסטרייך-אונגארישעס 8 גולדען גאָלד-שטיק (20 פראנקס)	9	61
נאַפּאָלעאָנדאָר	9	61
דײטשע רײכסבאנקנאָטען	59	30
20 מארקשטיקע	11	86
פּאַפּיר רובעל	1	58

ל א ז ע.

	פל.	קר.
1839-ער ראָטשילד-לאָזע גאַנצע	248	—
דעטטא פֿינפֿטעל	245	—
1854-ער 4 פּראָצענטיגע שטאַאטס-לאָזע	106	75
1860-ער גאַנצע	110	80
דעטטא פֿינפֿטעל	119	—
1864-ער לאָזע צו 100 גולדען	130	50
דעטטא 50	129	50
קאַסא רענטענשײנע	19	50
[illegible]-לאָזע	19	—
קרעדיט-לאָזע	162	25
קלארי-לאָזע צו 40 גולדען	29	25
דאָנוי-דאַמפּפשיפֿפֿאַהרטס-לאָזע	95	50
אינסברוקער לאָזע	18	—
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	13	—
קראקויער 20	14	50
אָפֿענער 40	—	—
פּאלפֿי 40	29	50
רודאלפֿסלאָזע 10	13	50
סאלם-לאָזע 40	40	—

ל א ָ ז ע.

	פל.	קר.
זאַלצבורגער לאָזע צו 20 גולדען	17	25
סט. גענאָיס 40	29	—
סטאַניסלויער 20	17	50
פּעסטער 100	118	—
דעטטא 50	58	—
וואַלדשטײן 20	23	25
ווינדישגרעטצער 20	23	25
אונגארישע פּרעמיענלאָזע צו 100 גולד.	72	50
דעטטא צו 50 גולדען	73	—
וויענער לאָזע	96	75

ווערטה-פּאַפּיערע.

	פל.	קר.
אונגארישע גרונדענטלאַסטונגען	75	25
טעמעשוואר-באַנאטער	73	50
זיבענבירגישע	73	80
גאליצישע	86	30
בוקאָווינער	84	50
אונגארישע אײזענבאהן-אנלעהען	96	75
ווײנצעהענט-אבלעזונגס-אבליגאציאָנען	74	25
פּפֿאַנדבריעפֿע דער אונגארישען באָדענקרעדיט-אינסטיטוט צו 5 אײנהאַלב פּראָצענט	85	25
דער אונגארישען היפּאָטעקען באַנק צו 5 אײנהאַלב פּראָצענט	79	—
דער אונגארישען אללגעמײנען באָדענקרעדיט-אנשטאַלט צו 5 אונד אײנהאַלב פּראָצענט	88	—
דעטטא צו 6 פּראָצענט	88	—
דער פּעסטער קאָממערציאַל-באַנק	89	50

פֿרוכט- אונד מעהל-פּרײז-טאבעללע.

פֿ ר י כ ט ע	קיואַליטעט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
ווײצען, נײער באנאטער	72·8	10.—10.20
" "	73·7	10.30—10.50
" "	74·6	10.70—10,80
" "	75·5	11.10—11.45
" "	76·4	11.70—11.85
" "	77·3	11.95—12.15
" "	78·3	12.25—12.35
" טהײס	72·8	10·35—10.55
" "	73·7	11·75—10.95
" "	74·6	11.15—11.35
" "	75·5	11.55—11.80
" "	76·4	12.—12.20
" "	77·3	12.25—12.45
" "	78·3	12.50—12.60
" פּעסטער באָדען	72·8	9.70— 9.80
"	73·7	9.90—10.—
" "	74·6	10.80—10.50
" "	75·5	10.70—10.95
" "	76·4	11.25—11.40
" "	77·3	11.50—11,70
" "	78·3	11.80—11,90
" ווײסענבורגער	72·8	10.35—10.55
" "	73·7	10.75—10.95
" "	74·6	11.15—11.35
" "	75·5	11.55—11.80
" "	76·4	12.—12.20
" "	77·3	12.25—12.45

פֿ ר י כ ט ע	קיואַליטעט פער העקטאָל.	פער 100 קילאָגר.
קאָרן	72	9.96—8.70
גערסטע מאַלץ	62	8.13—7.20
גערסטע פֿיטטער	62	7.05—6.85
האַפֿער	41	8.10—9.10
קוקורוץ באנאטער		6.—5,95
אנדערער	73	5.95—5.90
הירזע		6.10—6.50

			פער 100 קילאָגר.
ווײצען	פער הערבסט		10.12
	פֿריהיאַהר		— —
קאָרן	הערבסט		8,18—
קוקורוץ	יוני		5.80—
גערסטע			— —
האַפֿער	הערבסט		6.80—
	פֿריהיאַהר		—.—
רעפּס	אויג.-סעפּט.		6,75

ב א ל ל ע ן - מ ע ה ל

	פל. קר.
נומער 0	24 50
" 1	23 50
" 2	22 60
" 3	21 60
" 4	20 60
" 5	18 50
" 6	16 80
" 7	15 75
" 8	13 50
" 8½	11 50
שפּיריטוס: אלטע פּעסטערע פּרעסהעפֿע	33,70
נײע קאַרטאָפֿפֿעל	29.70

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS

Budapest, 1876. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

פֿאר בעשטירצונג. זיא מאכט זיך זעלבסט דיא גראסטען פֿארווירפֿע דאריבער, דאס זיא איבערהויפט דען אורשפרינגליכען פלאן איהרעם געזאנדטען אין קאנסטאנטינאפעל בעשטעטיגט האט. זיא פֿערגיעסט איבער דאס געשעהענע ביטטערע טהרענען, דא זיא דער מיינונג איזט, דאס וועגן זיא דען איהר פֿארגעלעגטען פלאן איהרעם געזאנדטען אין קאנסטאנטינאפעל איינפֿאך צוריקגעוויעזען העטטע, דער אונגליקליכע אבדול אציז פֿיעללייכט נאך היטע אויף זיינעם טהראנע געזעססען ווערע. — זא שרייבט, וויא געזאגט, איין ענגלישעס בלאטט. נון גלויבטע יעדער, דאס איבער דען טאד דעם אבדול אציז קיין האהן קרעהען דירפֿטע. אונד דאך איזט עס איינע מעכטיגע קאניגין, וועלכע איבער דענזעלבען הייסע טהרענען פֿערגיעסט!

* (איין פראקטישער געזאנדטער.) וויא אונזערע לעזער בערייטס וויססען, האטטע ביים שטורץ דעם סולטאנס אבדול אציז דער ענגלישע געזאנדטע אין קאנסטאנטינאפעל, סיר הענרי עלליאט, דיא האנד אים שפיעלע. זיינער בעזאנדערן געשיקליכקייט איזט עס צו פֿערדאנקען, דאס דיעזעס עראייגניס "אהנע בלוטפֿערגיסען" געשעהען קאנטע. נון, איין געלעהרטער פֿאללט ניכט פֿאם הימעל. אויך דיא קונסט, איינען קאיזער פֿאם טהראנע צו שטירצען, מוס דאהער געלערנט ווערדען. היערין אבער האטטע הערר סיר הענרי עלליאט בערייטס איינע רייכע ערפֿאהרונג, דא ער שאן פֿריהער דרייא זאלכע טראנאומשטירצונגען ערלעבטע. — סיר הענרי עלליאט וואר נעמליך געזאנדטער אין נעאפעל, אלס קאניג פֿערדינאנד אים יאהרע 1859 פֿאם טהראנע געשטירצט ווארדע. ער וואר צופֿעלליג אין אטהען, אלס קאניג אטטא פֿאם גריעכישען טהראנע געיאגט ווארדע. איבערדיעס וואר ער זא גליקליך, אין דעם איינענבליקע אין מאדריד צו זיין, אלס דיא קאניגין איזאבעללא איהרען טהראן פֿערלארען. דא ער אללע דיעס מיט איינענען צוגעזעהען, האטטע ער גענוגענדע ערפֿאהרונג, אים אויך זיינערזייטס מיט פֿעסטער האנד איינען טהראן-אומשטורץ אויסצופֿיהרען. פֿרייליך, צו דעם שוואנקענדען טהראנע איינעם אבדול אציז ברייכטע מאן קיינע גראסע קראפֿט-אנשטרענגונג.

* (איינע קליינע רעוואלוציאן אין ירושלים.) דיא נאכריכט, דאס מוראד דער פֿינפֿטע דען טירקישען טהראן בעשטיעג, בראכטע אונטער דער בעפֿאלקערונג אין ירושלים איינע אונגעהייערע פֿריידע הערפֿאר. יודען, קאטהאליקען אונד טירקען ווארען פֿאללער פֿריידע איבער דאס אונערווארטעטע עראייגניס. דיא יודען איילטען אין דיא סינאגאגע אונד פֿערריכטעטען געבעטע פֿיר דאס וואהל דעם נייען סולטאנס. פֿיעלע ערבליקטען אין דעם פלאטצליך איינגעטרעטענען עראייגניססע איין צייכען פֿיר "ימות המשיח". דער ערסטע טאג ליעף דאהער אין זעהר פֿריידיגער שטיממונג אב. דאס וואר אם 1-טען יוני. טאגס דאראויף היעס עס אבער, דאס אונטער דאס טירקישע מיליטער "פאטראנען" פֿערטהיילט ווארדען, אום אללע ניכט-מאהאממעדאנער, וועלכע אין ירושלים לעבען, צו פֿערניכטען. אללע האנדלונגען ווארדען געשפעררט. דיא קאטהאליקען פֿליכטעטען זיך אין איהרע קלאסטער, וואָ זיא זיך בעפֿעסטיגטען. אויך דיא גריעכען שפעררטען זיך אין איהרעם קלאסטער איין, אום ניכט אונגפֿערהאפֿט איבערפֿאללען צו ווערדען. — דיא קאנזולן דער פֿרעמדען מעכטע ליעסען איהרע אמטס-שטובען שליעסען אונד וואגטען עס ניכט, צום שוטצע דער כריסטליכען בעפֿאלקערונג עטוואס צו טהון. דער מופֿטי (ערסטער טירקישער גייסטליכער) אונד דער פאשא פֿאן ירושלים פֿערלארען אין דער גראסען פֿערווירונג דאס ביסכען פֿערשטאנד, דאס זיא נאך האטטען. אנשטאטט דאס פֿאלק צו בערוהיגען, ליעפֿען זיא זעלבסט דאפֿאן, אינדעם זיא דיא שטאדט היימליך פֿערליעסען. ערסט נעגען אבענד ווארדע דיא רוהע וויעדערהערגעשטעללט. — דיא אורזאכע דיעזער קליינען רעוואלוציאן בעשטאנד דארין, וויל איינע פֿאלקס-העטצער אויסשפרענגטען, דאס דער נייע סולטאן דיא כריסטען ליעבער האבע אלס דיא מאהאממעדאנער. דיא טירקישע בעפֿאלקערונג אין ירושלים פֿירכטעטע דאהער, דאס נונמעהר דיא כריסטען אין ירושלים צור הערשאפֿט געלאנגען קאננטען, וועסהאלב זיא שנעלל איינע "כריסטען - אבשלאכטערייא" פֿעראנשטאלטען וואללטען. דיעזעם אומשטאנדע איזט עס צו פֿערדאנקען, דאס דיא יודען קיינע פֿערפֿאלגונגען ערליטטען האבען.

* (וויא דער אלטע, זא דער יונגע!) דיא צייטונג "פראנז" בריינגט איבער דען נייען סולטאן פֿאלגענדע עבען ניכט שמייכעלהאפֿטע שילדערונג. מוראד דער פֿינפֿטע פֿערשווענדעט אונגעהייער פֿיעל געלד דאראויף, אינדעם ער זיך איינע 300 מאנן שטארקע לייב-גארדע ערריכטעטע. איבערדיעס האט ער אים נאהע אונד פֿערן דיא בעריהמטעסטען בייא-מייסטער נאך קאנסטאנטינאפעל קאממען לאססען, אום זיך איינען פראכט-פאללען פֿאלאסט, דער פֿיעלע מיליאנען קאסטען ווירד, אויפֿפֿיהרען צו לאססען. דער יונגע סולטאן בעזיטצט ניכט ווייניגער אלס 300 ווייבער, פֿיר דיא ער טעגליך גאנצע וואגען מיט זיידענשטאפֿפֿען איינקויפֿט. ער איזט וואהל דעם טרונקע ניכט ערגעבען; אבער זיינע גייסטעס-קרעפֿטע זינד שאן יעטצט זא זעהר געשוועכט, דאס פֿאן איהם איינע פֿערבעססערונג אין דער טירקייא קוים צו ערווארטען איזט. גלייך דעם אלטען סולטאן, ווירד אויך דער יונגע סולטאן אונטער דען ווייבערן זיינען פֿערשטאנד פֿערליערן. — זא שרייבט, וויא געזאגט, דיא "פראנז". דיעזעס בלאטט איזט אבער רוססיש-פֿריינדליך, וועסהאלב דעמזעלבען ניכט אללעס געגלויבט ווערדען דארף. עס ליעגט וואהל אויף דער האנד, דאס רוסלאנד אללעס אויפֿביעטעט, אום דאס פֿערטרויען, וועלכעס גאנץ אייראפא אין דען יונגען סולטאן געזעטצט, צו ערשיטטערן. — זאללטע יעדאך מוראד דיא פֿערבעססערונגס-פלענע ניכט אויספֿיהרען, דאנן ווירד'ס ווירקליך הייסען: "וויא דער אלטע, זא דער יונגע!" — אין דיעזעם פֿאללע קאננטע עס אויך איהם "בעשעערט" זיין, זיין לעבען, וויא אבדול אציז, דורך איינע "שעערע" צו בעענדען.

* (איין גאלד-זוכער פֿערשוואונדען.) אוים דער מאלדוי ווירד פֿאלגענדעס בעריכטעט: זייט מעהרערען יאהרען האלט זיך אין דיעזער געגענד איין אוים רוסלאנד איינגעוואנדערטער, יידישער גאלד-ארבייטער, נאמענס יאזעף גרינדשטיין, זאממט ווייב אויף. אין דעם געבירגס-ארטע מאנעשטי פֿערקויפֿטע איהם איין אונבעקאנטער וואלד-יעגער איינען שטיין, וועלכער פֿיעל גאלד ענטהיעלט. דער גאלד ארבייטער ערזוכטע נון דען וואלד-יעגער, ער מאגע איהם זאגען, וואָ ער דיעזען שטיין אויפֿגעפֿונדען. דיעזער יעדאך זאגטע: ער קעננע איינען בערג, וואָ זאלכע שטיינע אין מענגע הערומליעגען, דאך זייא דיעס זיין געהיימניס, וועלכעס ער אום קיינען פרייז ענטדעקען מאג. דער יידישע גאלד-ארבייטער ליעס נון פֿאן זיינעם ווייבע גייסטיגע געטרענקע האלען, דער וואלד-יעגער טראנק מעהר אלס ווינשענסווערטה וואר, אום איין געהיימניס בעוואהרען צו קאננען. — "נכנס יין, יצא סוד": — "געהט דער וויין הינייַן, דא קאממט דאס געהיימניס הערויס!" דיעזעס שפריכווארט ווארדע אויך היער צור וואהרהייט. דענן דער וואלד-יעגער, דער שטארק בעטרונקען וואר, פֿערריעטה ווירקליך דען ארט, וואָ דיעזע גאלד-האלטיגען שטיינע צו פֿינדען זייען. אם צווייטען טאגע, אלס דער וואלד-יעגער וויעדער ניכטערן וואר, דא זאגטע איהם דער יידישע גאלד-ארבייטער: נון האסט דוא מיר אין דיינער טרונקענהייט דאס געהיימניס פֿערראטהען. יעטצט קעננע איך דען ארט, וואָ דיעזע ווערטהפֿאללען שטיינע זיך בעפֿינדען, געהען וויר אלזא צוזאממען הין אונד וויר ווערדען דען גע-

---

לאבענד) אן דען אויסשפרוך איינעס אנדערן שטאאטס-מאננעס. דער איינסט זאגטע: אום איין גוטער שטאאטס-מאנן צו זיין, מוס מאן דען טייפֿעל אים לייבע האבען. ביים געוועהנליכען מענשען הייסט עס: נאטט האט איהם דיא שפראכע געגעבען, אום זיינע געדאנקען מיטטהיילען צו קאננען. ביים שטאאטס-מאננע אבער מוס עס הייסען: ער האט דיא שפראכע, אום זיינע געדאנקען פֿערבערגען צו קאננען."

"ווארום קאם דענן ניכט הייטע הערר פֿאן ענגעלהיים? (פֿראגטע דער אנוועזענדע באראן ליטצען דען הערן הירשפֿעלד.) ווארדע ער פֿיעללייכט ניכט געלאדען?"

""ער ליעס זיך ענטשולדיגען, ער בעפֿינדעט זיך אונוואהל.""

"אי פֿרייליך! (ערוויעדערטע דער באראן) דיא ברייטע זיינער טאכטער אים פעטערסבורג מאכטען איהם פֿיעלע קאפּף-שמערצען. דיא פֿלישטער-וואכען זינד קוים פֿאריבער — אונד שאן קלאגט זיא איבער צערוויירפֿניססע מיט איהרעם מאננע אונד בעצייכנעט איהרע עהע אלס איינע האכסט אונגליקליכע."

עממא שטיעג דאס בלוט אינ'ס געזיכט — אונד גראף הענקספֿעלד ווארף דעם באראן איינען בליק צו, דער איהם צו פֿערשטעהען גאב, דאס ער דיעזעס געשפרעך ניכט פֿארטזעטצען מאגע.

עס טראט נון איינע פֿערשטיממונג איין אונד נעגען 8 אוהר האטטען זיך בערייטס דיא געסטע עמפפֿאהלען, נור גראף הענקספֿעלד בליעב נאך צוריק אים שפיעלסאלאן, וואָ רעגינא איינע אפערן-אריע אויף דעם קלאוויערע שפיעלטע. הערר הירשפֿעלד זאס אין זיינעם לעהן-זעססעל אונד שליעף שאן גאנץ פֿעסט. — "אבער הערר הירשפֿעלד (ריעף דער גראף), זיא האבען אונס יא פֿערשפראכען, מיט אונס הייטע אינס טהעאטער צור אפער צו געהען, איך ווערדע מיר דאס פֿערגניגען מאכען, זיא אין איהרער לאושע אויפֿצוווארטען."

""יא! (ריעף הערר הירשפֿעלד פֿערדריעסליך) איהר וואללט נאך הייטע אין דיא אפער. עס איזט יא שפעט, דיא אפער האט געוויס שאן בעגאננען.""

"דאס איזט וואהל וואהר (זאגטע רעגינא). וועגן וויר אבער הייטע אין דער אפער ניכט ערשיינען, זא ווערדען דיאיעניגען, וועלכע וויססען, דאס וויר איינע מאהלצייט געגעבען, גלייך זאגען: מיינע מאמא האבע זיך דאבייא צו שטארק אנגעשטרענגט."

""איך מאכטע ווירקליך ליעבער צו הויזע בלייבען!"" (זאגטע הערר הירשפֿעלד).

"מאן ניכט הייטע דיינע ליעבלינגס-אפער (זאגטע רעגינא איינשמייכעלנד), אונד דוא ווייסט עס יא, וויא גוט מאן בייא איינער שאנען אריע אויף איינעם בעקוועמען זעססעל אים הינטערגרונדע דער לאושע שלאפֿען קאנן."

""אבער דיא מוטטער ווירד נאך צו הויזע מאנכע אנארדנונגען צו טרעפֿען האבען!""

"דיא איבערנימט אונזערע ליעבע עממא!" זאגטע פֿרויא הירשפֿעלד, דיא אימער בערייט וואר, דאס צו טהון וואס איהרע טאכטער ווינשטע.

"אָ גערנע!" ערוויעדערטע עממא, וועלכע צו זעהר אנגעגריפֿפֿען וואר אונד אליין צו בלייבען ווינשטע. — דיא נאכריכט דעם באראנס הילזען וואללטע דער אלליין צוריקגעבליעבענען עממא ניכט אויס דעם קאפֿפֿע. — דיא פֿראפֿעצייהונג איהרער מוטטער איזט צו פֿריה איינגעטראפֿפֿען, דיא עהע דאניעלס זאללטע אלזא עבענזא אונגליקליך זיין, וויא אללע עהען, וועלכע אינפֿאלגע דעם רעליגיאנס-וועכסעלס געשלאססען ווארדען.

עס דויערטע קוים איינע פֿאללע שטונדע, אלס דיא פֿאמיליע הירשפֿעלד פֿאם טהעאטער וויעדער צוריק וואר. "עס וואס דאס לעטצטע מאל! (האָרטע עממא דיא שטיממע דעם הערן הירשפֿעלד) איך ליידע אונד דולדע עס ניכט! האסט דוא געזעהען, וויא אללע אפערן-גוקער נור אויף רעגינא געריכטעט ווארען! זיא ווירד צום געגענשטאנדע דעם געשפרעכעס אין דער גאנצען שטאדט — אונד בייא איינעם מעדכען הייסט עס: יע וועניגער מאן פֿאן איהר שפריכט, דעסטא בעססער!"

""וואס האסט דוא נור שאן וויעדער מיט רעגינא? (ערוויעדערטע דיא פֿרויא) קאנן דער מאנד דאפֿיר, וועגן איהן פֿיעלע הונדע אנבעללען? וואס שאדעט עס דער זאננע, וועגן מאן טרויענד פֿעססער מיט טינטע נעגען זיא שפריטצט, זיא בלייבט דאך אונבעפֿלעקט! קאנן איך דען לייטען פֿערביעטען, דאס זיא אויף מיינע טאכטער ניכט זעהען זאללען!""

אלס רעגינא מיט עממא אלליין אים שלאפֿצימער וואר, ערצעהלטע זיא איהר, דאס איהר דער יונגע זוססעלי וועהרענד דעם איינגאנגעס צור לאושע איינען ליעבעס-בריעף אין דיא טאשע שטעקטע, דאס זיא אבער דיעזען בריעף איהם גלייך אינ'ס געזיכט שליידערטע. —

(פֿארטזעטצונג פֿאלגט.)

וואורדע גראף בילאנדט-רהיידט צום קריעגסמיניסטער ערנאננט. איבער דיא פערזאָנליכקייט דעם נייען קריעגס-מיניסטערס ווירד פאָלגענדעס בעריכטעט: העדר בילאנדט איזט איין מאנן פאָן טיעפער בילדונג אונד רייכעם מיליטערישען וויססען. אינטער דעם מיליטער גענייסט דערזעלבע איינע האָהע אכטונג. בייא דער פריפונג דער אוכאטיאוס-קאנאָנען האט ער פיעל מיטגעווירקט. — אים יאהרע 1874 איזט דערזעלבע צום פעלדמארשאלל-לייטנאנט ערנאננט וואָרדען. מאן פערשפריכט זיך פאָן דעם נייען קריעגס-מיניסטער זעהר פיעל. אין אונזערער קריעגערישען צייט ווערע איין טיכטיגער קריעגס-מיניסטער געוויס זעהר נאָטהווענדיג.

* (דאס נייע גרונדשטייער-געזעטץ אונד מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ). וויא יעדעס נייע געזעטץ, וואָדורך דען בירגערן גראָססערע שטייער-לאסטען אויפערלעגט ווערדען — האטטע אויך דאס נייע גרונדשטייער-געזעטץ פיעלע פיינדע. ענדליך גלייבט יעדערמאנן, דיא מיניסטער דענקען טאג אונד נאכט בלאָס דאריבער נאך, וויא מאן דעם בירגער אָדער דעם גרונד-בעזיטצער דען לעטצטען גראָשען אויס דער טאשע פאָפפע. נון ווירד פאָן דען פאָליטישען בלעטטערן פאָלגענדע אינטערעססאנטע מיטטהיילונג געמאכט: „אין פאָלגע דעם נייען גרונדשטייער-געזעטצעס מוס מיניסטער-פרעזידענט טיסאָ יעהרליך אום 30,000 גילדען מעהר גרונד-שטייער ענטריכטען!" — דאס איזט דאָך דער בעסטע בעווייז, דאס דיא מיניסטער בייא שאפפונג דעם נייען גרונדשטייער-געזעטצעס זעהר עהרליך פאָרגעגאנגען; דא דאָך ניעמאנד אָהנע דרינגענדע נאָטהווענדיגקייט איין געזעטץ איינבריגנען ווירד, וואָדורך ער יעהרליך אום 30,000 גילדען מעהר שטייער צאהלען מוס! איבריגענס איזט העדר פאָן טיסאָ איין מאנן, דער אויך דיעזע לאסט לייכט ערטראגען ווירד.

* (דיא אונגארישען סערבען.) ביזהער האטטען וויר דען אויפשטאנד נור אן אונזערער גרענצע; אין דיעזעם אייגענבליקע אבער איזט דיא רעוואָלוציאָנערע בעוועגונג שאָן אין אונגארן זעלבסט. אם 18. דיעזעס וואורדע זאָגאר דער אינטערשטאאטס-אנוואלט העדר טאָביאס לאָוו (זאָהן דעם פערשטאָרבענען סעגעדינער אָבער-ראבבינערס לעאָפאָלד לאָוו) פאָן דער רעגיערונג נאך זיד-אונגארן ענטזענדעט, אום דאָרט דען רעוואָלוציאָנערען בעוועגונגען דער סערבען איינהאלט צו טהון. איבער דאס טרייבען דער סערבישען בעפאָלקערונג אין זיד-אונגארן ווירד אים גראָס-בעטשקערעק אונטער אנדערעם פאָלגענדעס געשריעבען: איין געוויססער יאָאנאָוויטש רייזטע, אים אויפטראגע דעם בעקאננטען אונגארן-פיינדליכען רייכסטאגס-דעפוטירטען מילעטיטש, אין זיד-אונגארן הערום. ער האט בייא זיך „זאממעל-באָגען", וואָרויף דיא איינצעלנען סערבען זיך פערפפליכטעטען, אים פאללע איינעס קריעגעס דעם פירסטענטהומס סערביען מיט דער טירקייא, געלד אונד סאָלדאטען הערצוגעבען. דיא אונגארישע רעגיערונג פעראָרדנעטע דיא פערהאפטונג דעם יאָאנאָוויטש. דיעזער בעפעהל וואורדע אויך אויסגעפיהרט, דא יאָאנאָוויטש אים הויזע דעם סערבישען גייסטליכען אין מעללענצע געפאנגען גענאָממען וואורדע. אינדעם האט מאן בייא דיעזעם מענשען וועניג פערדעכטיגעס פאָרגעפונדען, דא עס איהם פאָר זיינער געפאנגען-נאהמע געלונגען איזט, אללע רעוואָלוציאָנערען שריפטען מיטזאממט דען „זאממעל-באָגען" צו פערניכטען. צוויא אדוואָקאטען, דיא מיט יאָאנאָוויטש אין פערבינדונג שטאנדען, זינד עבענפאללס אין אינטערזוכונג. איין דריטטער פערשוואָרענער איזט נאָך רעכטצייטיג איבער דיא אונגארישע גרענצע געפליכטעט. עס איזט דיעס איין פראָפעססאָר אויס בעלגראד, וועלכער נאך אונגארן געקאָממען, אום אונטער דער סערבישען בעפאָלקערונג פיר דען קריעג געגען דיא טירקייא אָפפענטליכע סאָלדאטען-ווערבונגען צו פעראנשטאלטען. איבריגענס זינד עס נור מילעטיטש אונד זיינע לייטע, וועלכע אונטער דען אונגארישען סערבען דיעזע העטצערייען טרייבען; דיא בעפאָלקערונג זעלבסט ווערע רוהיג, אלליין זיא פירכטעט עבען דיא ראכע דיעזער רעוואָלוציאָנערען אנפיהרער. דער ארמע סערבישע בויער ווירד אויף דיעזע וויזע גענאָטהיגט, דען לעטצטען גראָשען הערצוגעבען, וויל מילעטיטש דעם פירסטען מילאן פערשפראָכען האט, איהם ביז 1. אויגוסט דרייא מילליאָנען גילדען אבגעליעפערט צו האבען. וואס דיא לייסטונגען אן סאָלדאטען בעטריפפט, זאָ האבען בערייטס 400 מאנן אונגארישע סערבען דיא גרענצע איבערשריטטען; דיא ווערבונגען ווערדען פאָרטגעזעטצט, אונד גלייבט מאן, שאָן אין וועניגען טאגען 10,000 מאנן בייזאממען צו האבען. — אלל דאס ווירד אים גראָס-בעטשקערעק בעריכטעט. עס פראגט זיך נון: אָב דער אינטערשטאאטס-אנוואלט העדר טאָביאס לאָוו אים שטאנדע זיין ווירד, דיעזע געפעהרליכע בעוועגונג צו אונטערדריקען. העדר לאָוו איזט געוויס איין רעכט געשיקטער אדוואָקאט. אללייז איינע רעוואָלוציאָן לאָסט זיך ניכט מיט איינעם „פעדער-שטריך" אונטערדריקען. דא מיסטע מאן לייטע הינטערזענדען, דיא ניכט מיט „פעדערן", זאָנדערן מיט „שווערטערן אונד קאנאָנען" פערזעהען זינד!

* (דיא ענגלישע קעניגין וויקטאָריא אונד דיא פאָרגענגע אין דער טירקייא.) דאס דיא ערייגניססע אין דער טירקייא מיט הילפע ענגלאנדס פאָר זיך גינגען, וויססען אונזערע לעזער בערייטס. אלליין עס ווערע איין אירטהום צו גלייבען, דאס מאן אין ענגלאנד אויך דען פלאן בעטרעפפס דער „ערמאָרדונג" דעם אלטען סולטאנס אונטערשטיטצט העטטע. עס איזט דאס געראדע געגענטהייל דער פאלל, דא דיא ענגלישע קעניגין איבער דען פלאָטצליכען טאָד דעם אבדול אציז גאנץ טראָסטלאָז איזט. איין ענגלישעס בלאטט שילדערט דיא פערשיעדענען שטופען דער עראייגניססע אין קאָנסטאנטינאָפעל אין פאָלגענדער, זעהר אינטערעססאנטער וויזע. ערסטע שטופע: דער ענגלישע געזאנדטע אין קאָנסטאנטינאָפעל בערייטעט דאָרט איינע רעוואָלוציאָן פאָר; עס איזט אללעס אויפ'ס זאָרגזאמסטע געאָרדנעט: אללעס הענגט עבען נור פאָם געהיימען ווינקע דעם ענגלישען געזאנדטען אב, וואנן אונד נאך וועלכער ריכטונג לאָזגעשלאגען ווערדע. — צווייטע שטופע: דיא קעניגין וויקטאָריא ווירד פאָן דער פאָליטיק איהרעס געזאנדטען אין קאָנסטאנטינאָפעל פערשטענדיגט: זיא זיעהט איין, דאס היעדורך דער שטורץ דעם אבדול אציז וואהרשיינליך ווירד. איהר צארטעס, ווייבליכעס הערץ קאנן אנפאנגס דיעזען פלאן ניכט בילליגען: שפעטער יעדאָך בעשטעטיגט זיא, וועגן אויך מיט שווערעם הערצען, דיעזען געפעהרליכען פלאן. — דריטטע שטופע: דער פלאן קאָממט צור דורכפיהרונג: אבדול אציז איזט פאָם טהראָנע געשטירצט. נון פיהלט דיא קעניגין הערצ-וועה. זיא איזט אום דאס לעבען דעם געשטירצטען סולטאנס זעהר בעזאָרגט. זיא טרייט זיך ניכט, דיעס איהרען מיניסטערן צו זאגען. זיא אינטערדריקט דאהער דיא טיעפע אונרוהע, דאמיט איהרע נעבסטע אומגעבונג ניכטס מערקע. אים געהיימען יעדאָך טעלעגראפירטע זיא אן דען ענגלישען געזאנדטען אין קאָנסטאנטינאָפעל פאָלגענדע וואָרטע: „העדר געזאנדטער! וויא זיא וויססען, וואר אבדול אציז איינסט היער אין לאָנדאָן מיין גאסט. דא דערזעלבע פאָם אינגליקע היימגעזוכט ווירד, וואכען זיא דאָך איבער איהן!" — פיערטע שטופע: דער ענגלישע געזאנדטע וואכט אומזאָנסט, דענן אבדול אציז ווירד פלאָטצליך פאָם טאָדע ערעילט. אָב דורך איינענע אָדער דורך פרעמדע האנד, דאס ווירד קיים יע אן דען טאג קאָממען. — פינפטע אונד לעטצטע שטופע: אים פאלאסטע דער ענגלישען קעניגין הערשט טיעפע אונרוהע. זיא איזט איסער זיך

פאָלליעטאָן.

רייכטהום אונד יודענטהום.

(26-טע פאָרטזעטצונג.)

„דא ווירד דיא באראָנין פאָן גלאָטין קאָממען (זאגטע רעגינא ווייטער), דיא איזט אויס שטעטין געבאָרען, דא מוסט דוא איממער זאגען, דאס מערקווירדיגער וויזע אללע שטעטינער דאמען דיא געבילדעטסטען, שאָנסטען אונד עלעגאנטעסטען אויף דער וועלט זינד. דיעזען געדאנקען קאננסט דוא טויזענדמאל אין פערשיעדענען וואָרטען אויסשפרעכען, דיא לייטע ווערדען זיך ניכט לאנגווייליגען, זיא האָרען דאס גערנע."

„אבער מערקען דענן דיעזע לייטע ניכט, דאס דיעס לויטער ליגע אונד אייטעל לעערעס געשוועטץ איזט?" (זאגטע עממא).

„דוא קעננסט דיא אייטעלקייט דער מענשען נאָך ניכט! דיא באראָנין וויל דיר דאראויף שווערען, דאס עווא (חוה) אין שטעטין וואר, וועסהאלב דאָרט דיא שאָנסטען דאמען עקסיסטירען. יעדער מענש האט זיינע איינבילדונג, אָדער וויא מאן צו זאגען פפלעגט: „זיין שטעקען-פפערד"; מאנכער האלט זיך פיר קלוג, מאנכער פיר גוט, מאנכער פיר דאס אונד יענעס — אונד ווענן איין אנדערער דיעזע שוואכען ווייסען, וואָראויף יענער איינגעבילדעט איזט, הערויסציפינדען אונד זיא שאָן צו מאכען ווייס, דאנן ווירד ער בייא יענעם דער בעליעבטעסטע אונד ליעבענסווירדיגסטע — אונד זאָ וואָללטע אויך יעדער געזעללשאפטער זיין! איין ערציעהער האט דאס רעכט, זיינעם צאָגלינג דיא שוואכען זייטען צו צייגען אונד איהן איבער איינע פערבעססערונג דערזעלבען צו בעלעהרען. אבער איינעם ערוואכסענען מענשען געגעניבער בריכט מאן קיין לעהרער צו זיין. יעדער מענש האט זיינע פעהלער אונד זיינע שוואכען זייטען; וועלכעס רעכט האט ער דאהער, נור דיא פעהלער דעם אנדערן הערויסציפינדען? דיא זאָגענאננטען „פילאָזאָפען" זינד דאהער דיא שלעכטעסטען, לאנגווייליגסטען אונד אונאויסשטעהליכסטען געזעללשאפטער. דיעזע זוכען גלייך דיא פעהלער דער אנדערן הערויס, וועלכע זיא גלייך בעקריטטעלן אונד בעווייצעלן. דער געטראָפפענע לאכט וואָהל מיט, אבער אם ענדע פיהלט ער זיך דאָך בעלייריגט. דענן יעדער וויל אין דער געזעללשאפט גלענצען אונד בעוואונדערט ווערדען."

עממא מערקטע זיך דיעזע לעהרע אונד שוויעג. זיא דאכטע זיך: מאן איזט וואָהל ניכט פערפפליכטעט, דיא פעהלער דעם אנדערן צו גייסעלן אונד צו בעקריטטעלן; אבער עס איזט אויך ניכט אין דער אָרדנונג, דיא פעהלער דעם אנדערן נאָך צו בעשאָניגען אונד יעדען מענשען אין זיינער איינבילדונג נאָך צו בעשטערקען. ווענן מאן יעמאנדעם אין אנגעזיכט וועגען זיינער וואהרען פערדיענסטע לאָבט, איזט דאס נאָך איינע טוגענד; ווענן מאן איהן אבער וועגען זיינער פעהלער נאָך לאָבט, אינדעם מאן זיא אלס גוטע איינענשאפטען בעצייכנעט, דאנן איזט עס איינע לאסטערהאפטע שמייכעלייא אונד איינע אבשייליכע הייכעלייא. —

נון קאם דער אבענד הערא, דער שפיעל-זאאל וואר אין איין פאָרמליכעס פאראדיעז אומגעוואנדעלט. דא ער מיט דען שאָנסטען בלומען אונד פפלאנצען אויס דען הייסען זיד-לענדערן בעזעטצט וואר. דיא טאפעל זעלבסט וואר איינע דער גלענצענדסטען. אללעס פונקעלטע פאָן קריסטאלל, זילבער אונד גאָלד אונד וואר אויף דאס געשמאקפאָללסטע געאָרדנעט. דאס געשפרעך בייא טישע וואר זעהר לעבהאפט. דיא דאמען שפראכען פאָן דען מאָדען, פאָן טהעאטערן אונד קאָנצערטען, פאָן דען נייעסטען הישען — אונד דיא העררען שפראכען נאטירליך פאָן פאָליטיק. עממא מערקטע צו איהרעם ערשטוינען, וויא אָבערפלעכליך אונד פלאטט דאס גאנצע געשפרעך בייא דען דאמען איזט, דיא איינע הערטע גאר ניכט, וואס דיא אנדערע זאגטע, זאָנדערן ניקטע מיט דעם קאָפפע. „יא פרייליך! יא פרייליך!" דאס וואַרען געוואָהנליך דיא אנטוואָרטען. עטוואס גייסטרייכער וואר דאס געשפרעך בייא דען מעננערן, נאמענטליך גראף הענקספעלד ענטוויקעלטע מאנכע טרעפפליכע אנזיכטען איבער פאָליטיק אונד איבער שטאאטס-מעננער. דער גראף ריהמטע דען פירסטען מעטטערניך אין וויען, וויל ער בייא אללען פאָליטישען שוואנקונגען פעסט וויא איין פעלזען שטאנד.

„פירסט מעטטערניך (זאגטע מיר איינמאל דער גראף), דאס יעדער שטאאטס-מאנן פאָר אללעם זיינען פעסטען גרונד-זאטץ האבען מיססע, אין דען ער זיך פעסט וויא אין איינען מאנטעל הילּלען זאָלל, אבער ער מוס עבען פערשטעהען, דיעזען מאנטעל איממער נאך דעם ווינדע צו דרעהען. איין שטאאטס-מאנן דארף קיינע שטאנגע אייזען, ער מוס עהער איינע שטאהל-פעדער זיין, דיא זיך אונטער יעדעם דרוקע ביעגט, אבער אויך צוריקדריקט אונד גלייך ווידער נאך דעם אויפהאָרען דעם דרוקעס דיא פריהערע געשטאלט אננימט."

„דאס עראיננערט מיך (ערווידערטע דער פרעזידענט